

A. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΥΛΗΣ

∞ **Πληθυσμιακές μεταβολές:** Μετά το 1850 παρατηρούνται κάποιες αλλαγές:

- **Εσωτερική μετανάστευση:** οι πόλεις πυκνώνουν, δημιουργούνται προάστια.
- **Εξωτερική μετανάστευση:** κατευθύνθηκε στις ΗΠΑ, στον Καναδά και στην Αυστραλία.

∞ **Κοινωνικοί μετασχηματισμοί**

- **Αριστοκράτες-μεγαλοβιοκλήμονες:** παρέμεναν πανίσχυροι
- **Αστοί:** ήταν πλέον η κυρίαρχη κοινωνική τάξη: μεγαλοαστοί (διέθεταν πλούτο, υψηλό κοινωνικό κύρος, πολιτική επιρροή), μεσοαστοί, μικροαστοί.
- **Αγρότες:** αποτελούσαν την πλειοψηφία, ζούσα υπό ασταθείς συνθήκες.
- **Εργάτες:** εργάζονταν 12-16 ώρες, ζούσαν στριμωγμένοι, πέθαιναν νέοι.

∞ **Σοσιαλιστικές θεωρίες**

- **Σοσιαλισμός:** κίνημα που τόνιζε την προτεραιότητα του κοινωνικού έναντι του ατομικού συμφέροντος.
- **Σιμόν, Φουριέ, Μπλαν, Προυντόν:** μιλούσαν για μία εξιδανικευμένη μορφή κοινωνίας (ουτοπικός σοσιαλισμός).
- **1848: Κ. Μαρξ, Φ. Ένγκελς:** *Κομμουνιστικό Μανιφέστο*
- **Κ. Μαρξ, Το Κεφάλαιο:** η κύρια αιτία της κοινωνικής αδικίας είναι το γεγονός ότι οι σχετικά ολιγάριθμοι αστοί είναι ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής· η εργατική τάξη πρέπει να οργανωθεί σε δικό της πολιτικό κόμμα, να ανατρέψει τον καπιταλισμό και να πάρει στα χέρια της τα μέσα παραγωγής (**αταξική κοινωνία:** δεν υπάρχει η εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον συνάνθρωπο): **Μαρξισμός.**

∞ **Η ανάπτυξη του συνδικαλισμού**

- **1830:** Οι εργάτες διεκδικούν οργανωμένα την ικανοποίηση των αιτημάτων τους (δωρη εργασία).
- **1838: Χάρτα του Λαού (Αγγλική Ένωση Εργατών):** οι *Χαριστές* διατύπωναν πολιτικά αιτήματα.
- **1^η Μαΐου 1886:** Η εργατική απεργία στο Σικάγο καταστέλλεται με μεγάλη σφαγή εργατών.
- **Τέλη 19^{ου} αι.:** α) οι ώρες εργασίες μειώνονται σε 10, β) δημιουργία ταμείων ασφάλισης (εργατικά ατυχήματα, ασθένεια, απόλυση), γ) υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας (ορίζονταν οι κατώτερες αμοιβές).

∞ Η πολιτική οργάνωση των εργατών

- ◉ **1864:** Ιδρύεται στο Λονδίνο η *Πρώτη Διεθνής Ένωση Εργατών* (διαλύθηκε το 1876).
- ◉ **1889:** Ιδρύεται στο Παρίσι η *Δεύτερη Διεθνής* (συμμετοχή μόνο πολιτικών κομμάτων που δέχονταν τον Μαρξισμό).
- ◉ Στα επόμενα χρόνια ιδρύονται και άλλα τέτοια σωματεία: προσπαθούν να ανέλθουν στην Κυβέρνηση μέσα από εκλογές· κύριοι αντίπαλοι αυτής της τακτικής: **Κ. Λίμπκνεχτ**, **Ρ. Λούξεμπουργκ** (Γερμανία), **Λένιν** (Ρωσία): πίστευαν στην ανατροπή του **καπιταλισμού** και στην εγκαθίδρυση του **σοσιαλισμού**.

∞ Το κίνημα για τη χειραφέτηση της γυναίκας

- ◉ Τον 19^ο αι. οι γυναίκες εργάζονταν.
- ◉ Αποκτούν οικονομική ανεξαρτησία.
- ◉ Απαιτούν νομική και πολιτική χειραφέτηση.
- ◉ **1903:** Η **Έμελιν Πανκχорστ** ιδρύει την *Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών*: μαχόταν για την παραχώρηση πολιτικών δικαιωμάτων στις γυναίκες.

